

2. Поляков О.І., Нікітенко О.В. Вплив строків сівби та агроприймів по догляду за рослинами на водоспоживання та продуктивність соняшнику гібриду Регіон. Науково-технічний бюлетень Інституту олійних культур НААН. 2020. № 29. С. 131–140. <https://doi.org/10.36710/ioc-2020-29-13>.

3. Вплив системи агрометеорологічних факторів на формування продуктивних і якісних показників соняшнику (науково-практичні рекомендації) ; підгот.: Р.А. Гутянський, С.І. Попов, Н.В. Кузьменко, В.М. Костромітін, Н.Г. Жижка, О.М. Глибокий, В.О. Шелякін, Р.Д. Магомедов, Т.А. Шелякіна. Харків: НААН, Інститут рослинництва імені В. Я. Юр'єва НААН, 2021. 26 с.

4. Методичні рекомендації по особливостях формування і реалізації продуктивного потенціалу гібридів соняшнику при використанні елементів біологізації(методичні рекомендації); підгот.: М.Г. Цехмейструк, В.М. Костромітін, В.О. Шелякін, О.М. Глибокий, Р.А. Гутянський. Харків: Інститут рослинництва імені В.Я. Юр'єва НААН, 2020. 23 с

5. Кириченко В.В., Лебеденко Є.О. Фітотоксичність гербіцидів групи сульфонілсечовин та селекція соняшнику: навчальний посібник. Харків: ІР ім. В.Я. Юр'єва, 2021. 94 с.

УДК 631.559:633.12:631.811(477.42)

Мойсієнко В. В., д-р с.-г. наук, професор, **Тимошук Т. М.**, канд. с.-г. наук,
Гілевський Р. Л., Поліщук Б. В., здобувачі вищої освіти
Поліський національний університет
e-mail: tat-niktim@ukr.net

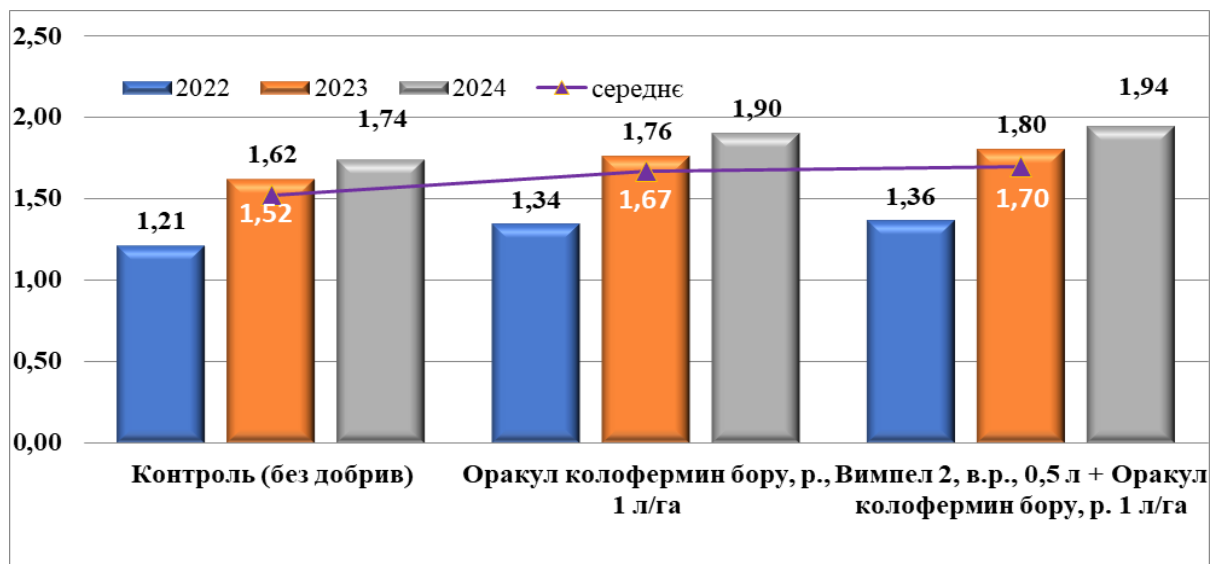
ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ ГРЕЧКИ

Постановка проблеми. Гречка звичайна (*Fagopyrum esculentum* Moench.) є досить популярною культурою завдяки корисному хімічному складу її насіння і позитивному впливу на здоров'я людини. Споживанню і вирощуванню гречки наразі приділяється більше уваги завдяки її цілющим властивостям і поживній цінності. Гречка багата на такі флавоноїди, як рутин, орієнтин, вітексин, кверцетин, ізовітексин, ізоорієнтин. Насіння не містить глютену. Збалансований амінокислотний склад, високий вміст лізину і аргініну забезпечує високу поживну цінність гречки порівняно з іншими культурами. Вона є джерелом антиоксидантів, вітамінів, білків, крохмалю, мінералів і харчових волокон. Збільшити обсяги виробництва зерна гречки можна за рахунок підвищення і стабілізації її урожайності. Реалізація генетичного потенціалу гречки і підвищення її урожайності залежить від оптимізації технологій вирощування, зокрема розміщення у сівозміні, обробітку ґрунту, удобрення, застосування рістрегулюючих речовин. Враховуючи світову тенденцію стосовно застосування інновацій у аграрній сфері, удосконалення елементів агротехнологій гречки дає змогу не лише нарощувати виробництво рослинницької продукції, а є пріоритетним чинником забезпечення продовольчої безпеки України.

У результаті багаторічної праці селекціонерами створені сорти гречки з підвищеним адаптивним потенціалом і високою зерною продуктивністю [1]. На жаль, вирощування гречки досить обмежене через нестабільну урожайність зерна у різних ґрунтово-кліматичних умовах. Для підвищення продуктивності гречки доцільно враховувати наукові здобутки вчених стосовно оптимізації агротехнологій сільськогосподарських культур за дії стресових факторів [2, 3]. Дослідженнями науковців встановлено позитивний вплив застосування регулятора росту Емістим С на урожайність гречки сорту Кара-Даг в умовах Північного Степу України [4]. Так, обприскування посівів стимулятором росту забезпечувало підвищення урожайності на 9,2–10,2% у варіантах без удобрення та на 12,6–17,7% – за застосування добрив. У публікації представлено позитивний вплив позакореневого підживлення мікробіологічним добривом на продуктивність гречки [5]. Дослідженнями вчених з'ясовано позитивну дію комплексного застосування мікробіологічних препаратів і стимуляторів росту рослин на формування врожайності пшениці озимої. Так, найвищу урожайність зерна пшениці озимої (7,48 т/га) отримано за внесення мікродобрива Оракул і стимулятора росту Вимпел-2, що було на 14,5 % більше порівняно з контролем та на 6,4 % більше порівняно із застосуванням біостимулятора окремо. У зв'язку із зазначеним вище, необхідно з'ясувати реакцію рослин гречки на дію стимуляторів росту і мікродобрив за внесення у період вегетації.

Виклад основного матеріалу досліджень. Метою дослідження було з'ясувати особливості формування продуктивності гречки залежно від позакореневого підживлення біостимулятором і мікродобривом умовах Полісся. Дослідження проводили на дерново-підзолистих супіщаних ґрунтах протягом 2022–2024 рр. в умовах ТОВ "ЛЕВКІВ-АГРО" Житомирського району Житомирської області ґрунти дослідних ділянок характеризувалися наступними показниками: уміст гумусу 1,27 %; рН сольове – 5,5; уміст азоту, що легко гідролізується 69 мг/кг ґрунту; рухомих форм фосфору – 37 мг/кг та обмінного калію – 51 мг/кг ґрунту. Схема польового дослідження: 1. Контроль (без добрив); 2. Оракул колофермин бору, р., 1 л/га; 3. Вимпел 2, в.р., 0,5 л + Оракул колофермин бору, р. 1 л/га. Облікова площа ділянок – 50 м², повторність чотириразова. Розміщення ділянок у досліді рендомізоване. Попередником гречки була пшениця озима. Сорт гречки Антарія вирощували за загальноприйнятою для зони Полісся технологією. Сівбу гречки проводили у першій половині травня. Обприскування посівів гречки проводили двічі у фазі галуження (ВВСН 12-15) і бутонізації (ВВСН 55-59). Збирання гречки проводили з кожної ділянки окремо шляхом скошування у валки за побуріння 75% плодів, а після підсушування обмолочували з наступним зважуванням зерна та переведенням на стандартну вологість.

Урожайність є найбільш важливим показником при оцінюванні ефективності досліджуваних елементів технологій вирощування гречки. У результаті проведених польових досліджень встановлено, що урожайність гречки формувалася залежно від погодних умов років вирощування, позакореневого внесення стимулятора росту Вимпел 2, в.р. і мікродобрива Оракул колофермин бору, р. (Мал. 1).

Малюнок 1. Урожайність зерна гречки за дії позакореневого підживлення стимулятором росту і мікродобривом, 2022–2024 рр.

Гречка на відміну від інших зернових культур є більш вибагливою до тепла і вологозабезпеченості ґрунту. Урожайність зерна гречки у 2024 році, що характеризувався більш сприятливими погодними умовами, була максимальною (1,74–1,94 т/га) залежно від варіанту досліду. Мінімальну урожайність зерна гречки (1,21–1,36 т/га) було отримано у 2023 році, що на 0,31–0,58 т/га менше порівняно із 2024 роком. У 2023 році урожайність зерна гречки була на рівні 1,62–1,80 т/га. Дворазове внесення мікродобрива Оракул колофермин бору, р (у фазі галуження і бутонізації) у середньому за роки досліджень сприяє підвищенню на 0,15 т/га урожайності зерна гречки. Позакореневе обприскування посівів гречки у фазі ВВСН 12-15 і ВВСН 55-59 стимулятором росту Вимпел 2, в.р. і мікродобривом Оракул колофермин бору, р. сприяє підвищенню урожайності зерна на 0,18 т/га порівняно з контролем. Приріст урожайності зерна гречки є достовірним, оскільки перевищує найменшу істотну різницю.

Отже, позакореневе підживлення рослин хелатним мікродобривом Оракул колофермин бору, р і біостимулятором росту Вимпел 2, в.р. у фазі ВВСН 12-15 і ВВСН 55-59 сприяє формуванню найвищої урожайності зерна гречки (1,70 т/га), що на 11,8 % більше порівняно з контролем.

Список літератури

1. Каражбей П., Повидало М., Таранухо М., Бушлаєва Н., Коваленко Т. Створення сировини гречки є основою створення високоврожайних адаптивних сортів. *Сільське господарство та рослинництво: теорія та практика*. 2022. №2(4). С. 65–71.
2. Мойсієнко В. В., Тимощук Т. М., Назарчук О. П., Дяков Т. В. Оптимізація елементів технології вирощування гібридного жита в умовах Полісся. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2021. № 3. С. 67–74.
3. Тимощук Т. М., Мойсієнко В. В. Оптимізація елементів технології вирощування *Rapiscum tiliaceum* L. в умовах Полісся. *Землеробство та*

рослинництво: теорія і практика. 2022. Вип. 4 (6). С. 39-47.

4. Мащенко Ю.В., Семеняка І.М. Удосконалена технологія вирощування гречки в умовах Північного Степу України. Київ : Аграрна наука, 2018. 184 с.

5. Oljača S., Dolijanović Ž., Oljača M., Đorđević S. Effect of microbiological fertilizer and soil additive on yield of buckwheat (*Fagopyrum esculentum* Moench) under high altitude conditions. *Ratarstvo i Povrtarstvo*. 2012. Vol. 49(3), P. 302–306

6. Орловський М. Й., Тимошук Т. М., Конопчук О. В., Войцехівський В. І., Дідур І. М. Вплив елементів технології вирощування на продуктивність пшениці озимої в умовах Західного Полісся України. *Scientific Horizons*. 2019. №11 (84). С. 77–85.

УДК 37.018.46:37.091.33:37.015.3

Мудрак О. А., Пономарьов О. В., здобувачі вищої освіти*

Державний біотехнологічний університет

e-mail: Alex.mudrak777@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ТА МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ЗВО ПРИФРОНТОВИХ І ПРИКОРДОННИХ ОБЛАСТЕЙ ДО ТРИВАЛОГО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В сучасних умовах дистанційне навчання стало невід’ємною складовою освітнього процесу в Україні. За останні роки тривалість такого навчання значно зросла через низку об’єктивних причин, зокрема через пандемію COVID-19 у відповідь на яку, Україна, як і багато інших країн світу, запровадила карантинні обмеження, які включали заборону масових зібрань та фізичних контактів, зокрема в навчальних закладах. Таким чином дистанційне навчання продовжилося у зв’язку з повномасштабним вторгненням Російської Федерації та введенням воєнного стану. Наразі дистанційне навчання залишається актуальним у прифронтових та прикордонних регіонах країни.

Такі різкі й тривалі зміни в соціальному просторі студентів викликають потребу в їх мотивації та адаптації до умов освітнього процесу. Виникає необхідність аналізу причин та наслідків тривалого переходу на дистанційне навчання, а також розробки стратегій підтримки здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного формату навчання.

У сучасних умовах тривалий перехід на дистанційне навчання висуває перед здобувачами й закладами вищої освіти низку викликів, які охоплюють емоційні, технічні, соціальні та мотиваційні аспекти. Відсутність звичної соціальної взаємодії зі своїми однолітками та викладачами значною мірою впливає на емоційний стан студентів, спричиняючи стрес, депресивні настрої та зниження загальної мотивації до навчання. Ці проблеми підсилюються нестачею практичних занять і лабораторних робіт, що знижує якість освіти в галузях, де важлива фізична присутність та інтерактивна взаємодія [1].

*Науковий керівник – Новікова В. С., канд. пед. наук, доцент